

DOBRE PRAKTYKI PROŚRODOWISKOWE

EDUKACJA EKOLOGICZNA W GMINACH – KLUCZ DO ZRÓWNOWAŻONEJ PRZYSZŁOŚCI

Wawrzyńcowe Hudy, gmina Ujszoły, źródło:
Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu

Dlaczego edukacja ekologiczna w województwie śląskim jest kluczowa?

Województwo śląskie, jako jeden z najbardziej uprzemysłowionych regionów Polski, od lat zmagają się z wyzwaniami środowiskowymi. Obciążenie ekosystemu przez przemysł ciężki, emisje pyłów i zanieczyszczenia powietrza, a także intensywna urbanizacja sprawiają, że troska o środowisko naturalne jest tu szczególnie istotna.

W tej sytuacji edukacja ekologiczna odgrywa kluczową rolę w budowaniu świadomości i zmiany postaw mieszkańców wobec wyzwań związanych z ochroną przyrody.

W regionie, gdzie problem smogu i degradacji środowiska jest odczuwalny na co dzień, edukacja ekologiczna pomaga zrozumieć, jak indywidualne działania, takie jak segregacja odpadów, oszczędzanie energii czy korzystanie z transportu publicznego, mogą przyczynić się do poprawy jakości życia.

Co więcej, angażowanie lokalnych społeczności w projekty proekologiczne, takie jak tworzenie zielonych przestrzeni, warsztaty dotyczące odnawialnych źródeł energii czy kampanie na rzecz czystego powietrza, pomaga integrować mieszkańców wokół wspólnego celu – zrównoważonego rozwoju regionu.

Śląsk to także region o niezwykłym potencjale, jeśli chodzi o transformację środowiskową. Inwestycje w nowoczesne technologie i odnawialne źródła energii muszą iść w parze z edukacją, aby mieszkańcy rozumieli korzyści wynikające z tych zmian. To właśnie dzięki świadomym i zaangażowanym obywatelom możliwe jest budowanie bardziej ekologicznej przyszłości województwa.

Edukacja ekologiczna staje się więc nie tylko obowiązkiem, ale i szansą na stworzenie nowoczesnego, przyjaznego środowiska regionu i atrakcyjnego miejsca do mieszkania.

Zajęcia edukacyjne w Centrum Edukacji Ekologicznej przy Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrze, źródło: Miejski Ogród Botaniczny w Zabrze

Szczególna rola gmin w kształtowaniu postaw ekologicznych

Edukacja ekologiczna prowadzona przez gminy jest szczególnie istotna, ponieważ jako najbliższy mieszkańcom szczebel administracji, mają wyjątkową możliwość skutecznego docierania do różnych grup społecznych. Dzięki znajomości lokalnych potrzeb i problemów, mogą skupić się na konkretnych wyzwaniach środowiskowych, takich jak zanieczyszczenie powietrza, gospodarka odpadami czy ochrona lokalnych ekosystemów. Lokalne kampanie i inicjatywy zwiększają świadomość mieszkańców na temat ich wpływu na środowisko i pokazują, jak ich codzienne działania mogą przyczynić się do poprawy jakości życia.

Programy edukacyjne realizowane przez gminy, szczególnie te skierowane do dzieci i młodzieży, mają długofalowy efekt, kształtując proekologiczne postawy przyszłych pokoleń.

Dodatkowo gminy mogą integrować działania edukacyjne z inwestycjami, np. tworzeniem zielono-błękitnej infrastruktury, instalacjami odnawialnych źródeł energii, modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co wspiera zrównoważony rozwój lokalny.

Dzięki współpracy z lokalnymi szkołami, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi, gminy są w stanie angażować mieszkańców w działania

Edukacja ekologiczna w skrócie

- ❖ ŚWIADOMOŚĆ ŚRODOWISKOWA
- ❖ KSZTAŁTOWANIE POSTAW
- ❖ ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH
- ❖ ANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI
- ❖ EDUKACJA MIĘDZYSEKTOROWA
- ❖ ZROZUMIENIE GLOBALNYCH WYZWAŃ
- ❖ PROMOWANIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
- ❖ ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRZYSZŁE POKOLENIA
- ❖ INTEGRACJA NAUKI Z PRAKTYKĄ
- ❖ ZMIANA MENTALNOŚCI I NAWYKÓW

Rozdanie nagród podczas Święta Dyni 2023 – konkurs „Zielono Mi”, źródło: Urząd Miasta w Raciborzu

prośrodowiskowe, budując poczucie wspólnej odpowiedzialności za stan środowiska.

Lokalne inicjatywy są efektywne i łatwiejsze do dostosowania do specyfiki danej społeczności, co pozwala na osiągnięcie lepszych rezultatów przy ograniczonych zasobach. Co więcej, dzięki edukacji ekologicznej, mieszkańcy zaczynają czuć się odpowiedzialni za stan środowiska w swojej okolicy, co prowadzi do większego zaangażowania i troski o wspólne dobro. Edukacja prowadzona przez gminy nie tylko odpowiada na obecne wyzwania środowiskowe, ale również buduje fundamenty dla bardziej ekologicznej przyszłości.

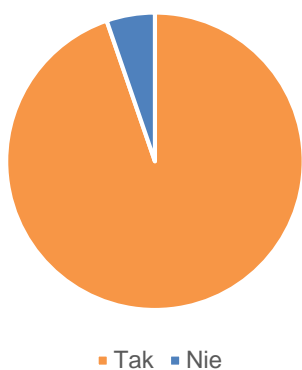
Ankieta i propagowanie dobrych praktyk prośrodowiskowych

W celu wsparcia i propagowania dobrych praktyk prośrodowiskowych w gminach województwa śląskiego, opracowano szczegółową ankietę, którą przekazano do wszystkich 74 gmin, które są współbeneficjentami projektu „Śląskie. Przywracamy błękit”, zebrano dane, a następnie przeanalizowano je w celu opracowania niniejszej publikacji.

Spośród 74 gmin partnerskich, aż 55 przekazały szczegółowe dane na temat realizowanych działań na rzecz poprawy jakości powietrza i innych działań przyczyniających się do odczuwalnej zmiany jakości życia mieszkańców.

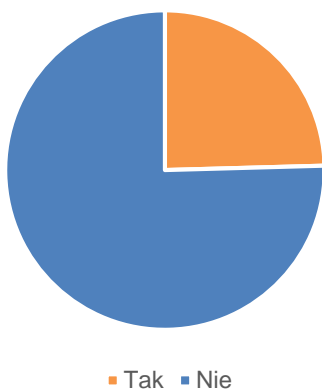
Warto podkreślić, że spośród 55 gmin, aż 51 prowadzi edukację prośrodowiskową dla mieszkańców różnych grup wiekowych.

Czy w Państwa gminie prowadzona jest edukacja prośrodowiskowa dla mieszkańców?

Gminne instytucje edukacyjne

Czy w Państwa gminie prowadzona jest gminna instytucja, której działania ukierunkowane są na edukację i wdrażanie działań prośrodowiskowych?

W piętnastu gminach województwa śląskiego, spośród tych, które odesłały odpowiedzi z ankiety, działają różnorodne instytucje edukacyjne, które realizują wartościowe programy z zakresu edukacji prośrodowiskowej. Dzięki ich

zaangażowaniu mieszkańcy - zarówno dzieci, młodzież, jak i dorośli, mają możliwość rozwijania swojej świadomości ekologicznej, zdobywania wiedzy o przyrodzie oraz uczestnictwa w różnorodnych warsztatach i projektach edukacyjnych.

Działanie gminnych instytucji specjalizujących się w promowaniu ekologii i działań prośrodowiskowych jest niezwykle ważne z kilku kluczowych powodów:

1. Edukacja społeczna i zmiana postaw

Poprzez warsztaty, kampanie informacyjne i programy edukacyjne, instytucje zachęcają mieszkańców do podejmowania działań na rzecz środowiska, np. segregacji odpadów, oszczędzania energii i wody czy wyboru ekologicznych środków transportu.

2. Realizacja lokalnych programów ekologicznych

Gminne instytucje mogą koordynować i wdrażać lokalne projekty, takie jak budowa zielonych dachów, parków miejskich, oczyszczalni ścieków czy farm solarnych. Dzięki temu przyczyniają się do tworzenia zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym, wspierając realizację globalnych celów ekologicznych.

3. Poprawa jakości życia

Projekty związane z ekologią, takie jak rozwój zielonej infrastruktury, ograniczanie hałasu czy poprawa jakości powietrza, bezpośrednio wpływają na zdrowie i komfort życia mieszkańców. Zieleń miejska nie tylko poprawia estetykę miasta, ale także działa jak naturalny klimatyzator, redukuje stres i wspiera bioróżnorodność.

4. Ochrona lokalnych zasobów naturalnych

Instytucje ekologiczne monitorują i zarządzają lokalnymi zasobami, takimi jak woda, gleba czy fauna i flora. Dzięki temu można zapobiegać degradacji środowiska, ochraniać zagrożone gatunki i zapewniać zrównoważone korzystanie z zasobów.

5. Wsparcie w pozyskiwaniu funduszy

Specjalistyczne jednostki mogą skuteczniej aplikować o krajowe i międzynarodowe fundusze przeznaczone na ochronę środowiska.

6. Budowanie społeczności zaangażowanej w ekologię

Instytucje te integrują mieszkańców wokół działań prośrodowiskowych, organizując wydarzenia, jak np. sprzątanie świata, sadzenie drzew czy ekologiczne festiwale.

7. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu

Działania lokalne, takie jak adaptacja do zmian klimatycznych (np. tworzenie systemów retencji wody czy zazielenianie przestrzeni miejskich), mogą znacznie ograniczyć negatywne skutki globalnych zmian w mikroskali.

8. Przykład dla innych jednostek i regionów

Miasta z aktywnymi instytucjami ekologicznymi stają się liderami zrównoważonego rozwoju, dając przykład sąsiednim gminom i inspirując inne społeczności do podejmowania podobnych działań.

„Wielkanocne Przytulanie” w Rydułtowach, źródło: Urząd Gminy w Rydułtowach

Ratujmy nasz klimat! – gmina Lipie, źródło: Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego

Gmina Gierałtowice zaprasza do udziału w akcji

DRZEWKO ZA ODPADY

7 października
od godziny 8:00 do 12:00
w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
ul. K. Miarki 89a w Gierałtowicach

Będzie możliwość otrzymania drzewka lub krzewu w zamian za dostarczenie odpadów

Mile widziane surowce wtórne i elektroprzet

Ważne:

- Jedno drzewko lub krzew przypada na jedną nieruchomości (jedną kartę PSZOK).
- Wstęp tylko za okazaniem karty PSZOK. Jeżeli nie posiadasz karty należy udać się do Urzędu Gminy Gierałtowice w celu jej wyrobienia.

Śląskie Przywracamy błękit | LIFE | NFOŚiGW | Województwo Śląskie | Gmina Gierałtowice

LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY

Źródło: Urząd Gminy w Gierałtowicach

Konkurs fotograficzny „Gmina Krzepice pod błękitnym niebem”, źródło: Urząd Gminy w Krzepicach

GMINY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z PRĘŻNIE DZIAŁAJĄCYMI INSTYTUCJAMI NAUKOWYMI ORAZ EDUKACYJNYMI, WSPIERAJĄCYMI DZIAŁANIA PROŚRODOWISKOWE

W **Raciborzu**, zajęcia edukacyjne organizowane są przez **Arboretum Bramy Morawskiej** oraz w **Centrum Edukacji przy Miejskiej i Powiatowej Bibliotece im. Ryszarda Kincla w Raciborzu**. Misją działającego przy bibliotece Centrum Edukacji Ekologicznej jest szeroko pojęta edukacja proekologiczna, realizowana w formie warsztatów, prelekcji i konkursów. Centrum pomaga poznać przyrodę i jej tajemnice, uczy jak o nią dbać oraz wspiera świadome wybory konsumenckie, a jego działania są skierowane do wszystkich grup wiekowych. Centrum Edukacji Ekologicznej gromadzi także literaturę fachową z zakresu ochrony środowiska i przyrody.

W **Zabrzu** od 2009 roku działa **Centrum Edukacji Ekologicznej przy Miejskim Ogrodzie Botanicznym**, które zajmuje się organizacją zajęć przyrodniczych podnoszących świadomość ekologiczną oraz popularyzacją wiedzy o środowisku dla wszystkich grup wiekowych. Miejski Ogród Botaniczny stanowi doskonałą przestrzeń do obserwacji natury i przeprowadzania zajęć terenowych. Jest to idealne miejsce do nauki przyrody, gdyż umożliwia uczniom bezpośredni kontakt z naturą. Centrum oferuje różnorodną tematykę zajęć prowadzonych przez kilku edukatorów, a ofertę stale rozszerza i dopasowuje do potrzeb odbiorców.

W gminie **Wisła**, spółdzielnia socjalna Wisła Otwarta Turystycznie prowadzi wiślańskie **Centrum Edukacji Ekologicznej**, którego działalność skupia się na wzbogaceniu wiedzy przyrodniczej mieszkańców i przyjezdnych, budowaniu świadomości wpływu człowieka na środowisko oraz kształtowaniu zrównoważonego sposobu korzystania z zasobów przyrodniczych. Instytucja ta oferuje bogaty program zajęć dla szkół i grup zorganizowanych, w tym warsztaty, szkolenia, spotkania i imprezy okolicznościowe oraz wydarzenia o tematyce ekologicznej.

W **Skoczowie** działalność ekologiczna prowadzona jest od 2021 roku przez **Centrum Edukacji Ekologicznej**, które powstało jako element projektu „Ochrona obszarów nadwodnych poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z kampanią informacyjno-edukacyjną w Gminie Skoczów”. Centrum daje możliwość zapoznania się z bogactwem fauny i flory z terenu gminy. Ważną kwestią poruszaną w ekspozycjach są zagadnienia ekologiczne i nauka prawidłowego postępowania, które służy środowisku naturalnemu. Centrum podzielone jest na 9 sal tematycznych, w których znajdują się informacje przyrodnicze i edukacyjne podane

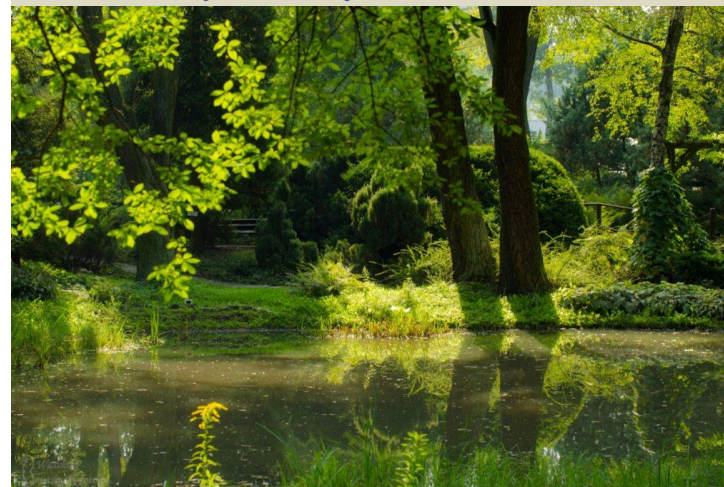
w ciekawy i angażujący sposób.

W **Tarnowskich Górach**, działania edukacyjne z zakresu ekologii realizowane są w **Tarnogórskim Centrum Kultury**, które oferuje różnorodne inicjatywy skierowane do mieszkańców. Miasto inicjowało m.in.: konkursy ekologiczne połączone z zawodami wędkarskimi, warsztaty ekologiczno-edukacyjne „Eko-kraina”, EKO-DZIEŃ. Stworzono także video na temat odnawialnych źródeł energii. Zorganizowano konferencję „EKO TG – Jak nie truć i oszczędzać?”, oraz „Tarnogórskie Święto Drzewa”. Zadbano także o ochronę siedliska wydry, ochronę pszczół przed Varrozą, a także ochronę tarnogórskich kasztanowców. Realizowano również projekt „Metropolitalna Łąka Kwietna”. Propagowano ekologiczne gospodarowanie zasobami naturalnymi, zakupione zostały gadzety służące do realizacji celów ekologicznych oraz zbiorniki na deszczówkę. Poza tym, odbyły się projekty dot. wykonania karmników dla ptaków i budek dla jeżyków. Warto również wspomnieć o prezentacjach, referatach, artykułach, informacjach w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej miasta, audycjach radiowych, a także o utworzeniu profilu na portalu społecznościowym **EkoTG**. W celu upowszechniania wiedzy o środowisku i informowaniu o podejmowanych w gminie działaniach, zamieszczone zostały informacje na stronie internetowej, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej, BIOS i inny sposób zwyczajowo przyjęty, zamieszczono również informacje na stronie poświęconej gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Mieszkańcom udostępniona została **aplikacja mobilna** oferująca m.in. harmonogram wywozu poszczególnych rodzajów odpadów, zasady segregacji odpadów, informację o Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Poza tym, zlecono wykonanie 25 tysięcy ulotek informacyjnych dla mieszkańców dotyczących uchwały antysmogowej oraz obowiązku złożenia deklaracji źródeł ciepła do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Ulotki zostały przesłane do mieszkańców wraz z decyzjami podatkowymi. Wydrukowane zostały także plakaty promujące wydarzenia związane z ekologią i promocją miasta. W gminie monitorowana jest także jakość powietrza przy pomocy czujników Airly. Tarnowskie Góry włączyły się również w akcję w ramach projektu „Czyste, Zielone Miasta”. Poza tym, przeprowadzono konsultacje społeczne w sprawie lasów społecznych.

Z kolei w gminie **Żarnowiec** swoją działalność prowadzi **Ośrodek Doradztwa Rolniczego**, który koncentruje się na obszarach rolnych, leśnych i wiejskich.

Zajęcia edukacyjne w Arboretum Bramy Morawskiej, Źródło: Arboretum Bramy Morawskiej

Centrum Edukacji Ekologicznej w Zabrzu, źródło: strona internetowa Miejskiego Ogródu Botanicznego

Budynek Centrum Edukacji Ekologicznej w Wiśle, Źródło: Strona internetowa Centrum Edukacji Ekologicznej w Wiśle

Źródło: strona internetowa Centrum Edukacji Ekologicznej w Skoczowie

Źródło: strona internetowa Egzotarium w Sosnowcu

Warsztaty „Tajemnice lasu” w ramach projektu „Ekokulturalni z GCKiS”, źródło: Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bobrownikach

Spacer po Cieszynie śladami dzikiego życia w mieście, źródło: Serwis informacyjny miasta Cieszyn

W **Bielsku-Białej** funkcjonuje Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosynteza”. Logo przedstawia infografikę symbolizującą troskę człowieka o przyrodę. Człowiek wtopiony w środowisko przyrodnicze współprzeżywa jego cykliczną przemianę ujętą w postaci różnokolorowych liści. Człowiek to dostrzega i szanuje, co wyraża otwarta, pełna ufności dłoń. To właśnie Centrum Edukacji Ekologicznej ma stać się przestrzenią dla poznawania i ochrony naszej rodzimej fauny i flory. Całość logotypu zamknięta jest w symboliczny krąg życia i zależności, wskazujący także na syntezę wiedzy, środków i aktywności w kierunku ochrony przyrody.

W **Bobrownikach**, w 2024 r. miały miejsce warsztaty dla dzieci w ramach zadania „Ekokulturalni z GCKiS”. Warsztaty „Dziki wędrowanie” pomagały młodym odkrywcom oderwać się od ekranów i spędzić wartościowy czas na świeżym powietrzu w towarzystwie rówieśników. Podczas warsztatów dzieci zgłębiały tajemnice lokalnej przyrody, uczyły się jak dbać o nasze środowisko, oraz brały udział w interaktywnych zabawach i grach edukacyjnych, które rozwijały ich świadomość ekologiczną. W Bobrownikach stawiano na warsztaty ekologiczne, czego przykładem są te dla szkół podstawowych **we współpracy ze Śląskim Ogrodem Botanicznym** lub „Tajemnice lasu” w Dobieszowicach, gdzie tematem przewodnim była bioróżnorodność lasu, a dzieci z zaangażowaniem przygotowały plakaty wskazujące na różnorodność gatunkową roślin i zwierząt leśnych. Uczniowie szkoły podstawowej w Dobieszowicach samodzielnie wykonali także swoje lasy w słoiku.

Z kolei w roku 2022 gmina Bobrowniki realizowała zadanie „Eko-edukacja z Ekobobrem”, w którym przewidziano różne wydarzenia dla dzieci takie jak Eko-Mikołajki, podczas których miał miejsce program „Środowisko ponad wszystko” - z udziałem św. Mikołaja. Natomiast w Myszkowicach – Łubiankach odbył się piknik ekologiczny. Gmina realizowała także warsztaty ekologiczne pn. „**Woda – bezcenny skarb**”, podczas których podejmowano tematy takie jak: charakterystyka zasobów wody na terenie Gminy Bobrowniki ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Brynicy oraz zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie konieczności ochrony czystości rzek i zbiorników wodnych. Miejsce miał też konkurs pn. „**Nie ma planety B**”, warsztaty ekologiczne „Przyroda – znamy i dbamy”, skupiały się na rozwijaniu świadomości ekologicznej dot. zasobów przyrodniczych na terenie województwa śląskiego. Warto również wspomnieć o warsztatach ekologicznych pn. „**Bobry na straży bioróżnorodności**”, podczas których objaśniona została historia hodowli i ochrony bobrów w Polsce, jak i na terenie obecnej Gminy Bobrowniki.

Źródło: media społecznościowe Centrum

W **Cieszynie**, w ramach „Cieszyńskiej Szkoły Ekomyślenia”, odbywały się spotkania, warsztaty i spacer przyrodnicze, w tym m. in. spacer po Cieszynie śladami dzikiego życia w mieście. Jednym ze spotkań realizowanych w ramach projektu było spotkanie pt. „Czwarta przyroda, glebaria i lasy Miyawaki”, podczas którego odpowiedziano na pytania: Czy bardziej bioróżnorodne miasta to miasta przyjazne do życia? Jak przebiega ewolucja miejskiej przyrody - od „pierwszej” do „czwartej przyrody”? Dlaczego wszystko zaczyna się od „zdrowej” gleby? Po co miastom natura i jak ją projektować? Czy polskie miasta skazane są na „betonozę”? Czy jest miejsce dla zieleni samoistnej? Prelegent opowiedział także o współczesnych trendach prośrodowiskowych w projektowaniu i szansach na regenerację miejskich ekosystemów. W ramach kampanii edukacyjnej pn. „**Cieszyńska Szkoła EkoMyślenia**” miały także miejsce warsztaty „zero waste home - S.O.S. Ziemia”, podczas których uczestnicy mogli dowiedzieć się m.in. czy kryzys klimatyczny to tylko popularne hasła, co dzieje z naszym klimatem i co nas czeka w przyszłości. Kolejnym wydarzeniem w ramach przedsięwzięcia edukacyjnego był wykład na temat transformacji energetycznej. Miejsce miał także cykl warsztatów z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, podczas których uczniowie dowiedzieli się jak właściwie segregować odpady i jak ograniczać ich powstawanie. Młodzież poznała nowe dostępne rozwiązania w różnych dziedzinach życia mające wpływ na zapobieganie wytwarzaniu odpadów oraz ograniczeniu ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Poza tym, w ramach Narodowego Święta Niepodległości w 2023 roku, mieszkańcy miasta sadzili las kieszonkowy (las Miyawaki) na cieszyńskim osiedlu Podgórze.

Z kolei w roku 2024 Miasto Cieszyn przystąpiło do realizacji projektu „**Cieszyn – miasto samowystarczalne**”, finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. Ważnym elementem projektu jest m.in. edukacja ekologiczna, w ramach której w latach 2022-2023 zrealizowane zostały działania pn. „**Cieszyńska Szkoła EkoMyślenia**”, m.in. 5 wyjazdów edukacyjnych mieszkańców Cieszyna do instalacji komunalnej, tj. Zakładu Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, warsztaty kulinarne pn. ZERO WASTE KITCHEN – Kuchnia Zero Waste, oraz Piknik Ekologiczny dla uczniów cieszyńskich szkół. W Cieszynie odbywały się także festyny i pikniki ekologiczne – m.in. piknik ekologiczny z teatrem Kultureska – podczas którego odbył się spektakl ekologiczny „Bukiet talentów”, który miał na celu poszerzenie świadomości ekologicznej dzieci, zapoznając je z zasadami ochrony przyrody. Spektakl poruszył takie tematy jak: recykling, segregacja odpadów, zero waste. Kształtował także nawyki kultury ekologicznej w miejscu zabawy, nauki i odpoczynku. Pokazał dzieciom, jak przez właściwe codzienne nawyki mogą działać na rzecz ochrony środowiska. Podczas pikniku miały miejsce również inne atrakcje, tj. ekologiczne zabawy ruchowe, Ekologiczne Koło Fortuny – konkurs dla rodzin, ekomistrzostwa i ekozagadki, pokaz wielkich baniek mydlanych, oraz nauka autorskich ekologicznych piosenek. Wśród działań prośrodowiskowych Cieszyna znalazły się także: kiermasz rzeczy używanych Drugie życie rzeczy – ciuch w ruch”, oraz konkurs ogrodniczy - „**Cieszyn miastem kwiatów i zieleni**”.

W **Radlinie** w 2022 roku wykorzystano pozyskane w 2021 roku środki finansowe z rządowego programu – „**Laboratoria przyszłości**”. Dzięki otrzymanemu wsparciu we wszystkich szkołach powstały nowoczesne pracownie. W latach 2018-2023 roku radlińskie szkoły pozyskały środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Każda szkoła stworzyła pracownie do nauk przyrodniczych, zajęć biologii oraz chemii.

Także w Radlinie, ramach prac nad Parkiem Jordanowskim, w 2023 roku, przy Pomniku Ofiar Szybu Reden powstała strefa edukacyjna, która będzie przybliżać historię tego miejsca, oraz strefa labiryntu z nasadzeniami. W październiku 2023 r. w Radlinie przeprowadzona została kampania edukacyjno-informacyjna pn. „**Odpady segregujesz - zdrowie zyskujesz!**”.

Przedsięwzięcie dofinansowano ze środków NFOŚiGW. Celem kampanii było zainteresowanie mieszkańców Radlina problematyką gospodarki odpadami, w szczególności prawidłową segregacją odpadów oraz ograniczaniem ich masy, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów, a także upowszechnienie punktu zbiórki odpadów. Kampanię informacyjno-edukacyjną rozpoczęto od publikacji 2-minutowej animacji ukazującej cel działania radlińskiego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Dodatkowo kampania informacyjno-edukacyjna połączona została z wydarzeniem ekologicznym, z kolei w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Ziemi odbyła się debata na temat „Co nam daje las?” zakończona akcją sprzątnięcia terenów leśnych pod hasłem „Gdy na glanc las uprzątniemy, czystym powietrzem odetchniemy!”. Łącznie w obchodach wzięło udział 100 osób. W wyniku akcji sprzątnięcia lasu zebrano kilkanaście worków śmieci.

W **Gliwicach** organizowane są akcje społeczne związane z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w tym: publikacje materiałów informacyjnych w kanałach informacyjnych miasta. Realizowano również m.in.: kampanię promującą wodę kranową „**Gliwicka z głębin**”, której celem było stworzenie dobrze kojarzonej marki „Gliwicka z głębin” zachęcającej mieszkańców do picia wody z kranu, a także akcję „Zdroje wodne na ulicach Gliwic”, w ramach której wprowadzono do przestrzeni miejskiej zdroje z wodą pitną w formie stacji do napełniania bidonów lub butelek. Ponadto, mając na celu prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi powstało **Centrum Edukacji Ekologicznej**.

Należy pamiętać, że już ponad od 100 lat w **Gliwicach** działa **Palmiarnia**, gdzie prócz różnych gatunków roślin, napotkać można

Konkurs „Cieszyn miastem kwiatów i zieleni”, źródło: Serwis informacyjny miasta Cieszyn

Otwarcie Centrum Informacji Ekologicznej – „Ekosfera”, źródło: Portal Gminy Ornontowice

Otwarcie Centrum Informacji Ekologicznej – „Ekosfera”, źródło: Portal Gminy Ornontowice

Rozdanie nagród podczas Święta Dyni 2023 – konkurs „Zielono Mi”, źródło: Strona Urzędu Miasta w Raciborzu

W październiku 2022 r. przy Przedszkolu nr 23 powstał pierwszy miejski ogród deszczowy, źródło: Urząd Miasta Racibórz

także mniejsze zwierzęta. Obiekt podzielony jest na różne strefy, gdzie użytkownicy odczuć mogą różnice w temperaturze i wilgotności powietrza w zależności od preferencji środowiskowych fauny i flory.

W **Ornontowicach**, w czerwcu 2023 roku rozstrzygnięta została pierwsza edycja konkursu „**Ekopracownia pod chmurką**”. Celem konkursu było dofinansowanie zadań dotyczących utworzenia na terenie należącym do placówek oświatowych przestrzeni do prowadzenia zajęć dydaktycznych z zakresu przyrody, biologii, ekologii, geografii, geologii itp. w szkołach podstawowych oraz szkołach średnich województwa śląskiego. W ramach zadania zaplanowano także wykonanie prac ziemnych związanych z przygotowaniem terenu, zakup i wykonanie nasadzeń krzewów, kwiatów i ziół, zakup drobnego sprzętu ogrodniczego, smogową tablicę ledową, ul interaktywny, dendrofon, budki dla ptaków i domki dla owadów, środki dydaktyczne, elementy ścieżki sensorycznej, zakup i montaż małej architektury. To wszystko służyć będzie uczniom i przedszkolakom, propagować ideę ochrony i kształtowania środowiska naturalnego. W gminie miejsce miała także akcja Trashchallenge, która zachęcała mieszkańców do posprzątania swojej najbliższej okolicy: poboczy dróg, rowów, zagajników i lasów.

Kolejnym przedsięwzięciem w gminie Ornontowice była prowadzona w roku 2024 kampania informacyjno-edukacyjna w zakresie ochrony powietrza „**W naszych rękach błękit naszego nieba**”. I etapem kampanii była publikacja i przekazanie mieszkańcom do zapoznania się Informator OCHRONA POWIETRZA. Opracowanie to stanowiło kompendium zagadnień dotyczących szeroko rozumianej ochrony powietrza atmosferycznego. W gminie odbywały się również konkursy ekologiczne w szkołach, ekologiczne spektakle w przedszkolach, spotkania z mieszkańcami w ramach programu „Czyste Powietrze”.

W gminie **Rydułtowy**, w roku 2022, szkoły wzięły udział w projekcie pn. „**Projekt Edukacyjna Sieć Antysmogowa**” - czujniki czystości powietrza. Gmina podejmowała także działania edukacyjne - zajęcia, spotkania, warsztaty na temat smogu. Poza tym, mieszkańcy sadzili rośliny antysmogowe. Odbył się też Ogólnopolski projekt edukacyjny „**Z Ekologią na Ty**”, w ramach którego został stworzony kodeks młodego ekologa, przeprowadzone zostały konkursy, stworzono hasła reklamowe, oraz wykonano ozdoby na Ekochoinkę. Odbyła się także wycieczka do lasu z leśnikiem i założone zostały zielone kąciaki – ekopochłaniacze. W Rydułtowach miał także miejsce Dzień Ziemi pod hasłem „Zainwestuj w naszą planetę”, którego celem było uświadomienie potrzeby ochrony przyrody. Odbył się wówczas konkurs wiedzy ekologicznej, a także przeprowadzono akcje - „Las w słoiku”, „Moja torba ekologiczna”, „Zielono nam najbardziej”, oraz konkursy: „Coś z niczego”, „Zielone wyspy”.

Wartym uwagi jest, że w jednej z rydułtowskich szkół wprowadzono do planu zajęć świetlicy „święto ekologiczne”. Szkoła edukuje również uczniów jak oszczędzać energię i jak prawidłowo segregować odpady, a także dlaczego spalanie odpadów jest szkodliwe. Organizuje także akcje sprzątnięcia świata i wspólne sprzątnięcie obejścia szkoły. W placówce odbyło się również Święto Drzewa, podczas którego uczniowie spacerowali wokół szkoły i rozpoznawali rośliny, oraz dowiadywali się o ich roli w kształtowaniu jakości powietrza.

Poza tym, uczniowie sadzili drzewa w obejściu szkoły. Sprawdzano także jakość powietrza przed każdorazowym wyjściem na plac szkolny. Uczono przy okazji korzystania z aplikacji pogodowych (Weatheronline, Windy, portal.chmi.cz).

Z kolei w innej placówce uczniowie wzięli udział w projekcie ogólnopolskim „Razem działamy czysto oddychamy”. Realizowany był także projekt „Nauka da się lubić”, w ramach którego przeprowadzono zajęcia pt. „Przyroda da się lubić”, a także inne zajęcia na tematy zanieczyszczeń gleby jako skutków zanieczyszczenia powietrza, wpływu na zdrowie właściwego oddychania i emisji głośu w środowisku zanieczyszczonym, czy też dbania o naszą planetę w ramach Dnia Ziemi. Przygotowano także gazetki nt. oszczędności energii, szkodliwości spalania odpadów w piecach, oraz stosowania starych kotłów węglowych emitujących zanieczyszczenia.

W gminie odbyły się także warsztaty nt. kryzysu klimatycznego i znaczenia lasów pn. „Kryzys klimatyczny a miasta”. Tworzono także małe lasy w stoikach. W jednym z przedszkoli miał miejsce projekt promujący zdrowy styl życia „Klub Zdrowego Przedszkolaka”, kontynuowany był także program „Czyste powietrze wokół nas”. Poza tym, przeprowadzona została akcja edukacyjna „Lekcje ciepła”, która miała na celu naukę przez zabawę, poprzez czytanie bajek w temacie produkcji i oszczędzania energii, a także przeciwdziałania smogowi. Odbywały się również przedstawienia, wycieczki ekologiczne, ekologiczne przedstawienie teatralne pt. „SMOG WAWELSKI”, wystawione przez grupę dzieci. Zorganizowano także pokaz mody ekologicznej, podczas którego propagowano ideę czystego środowiska, konieczności segregacji odpadów oraz możliwości tworzenia przedmiotów z odpadów. Zorganizowano również wycieczkę do Ciepłowni Miasta Rydułtowy. Poza tym, realizowano program „Lekcje ciepła” oraz „Ekokulturalne przedszkole”.

W gminie **Psary** działania edukacyjne realizowane są przez **Gminny Ośrodek Kultury w Gródkowie**. Ośrodek oferuje zajęcia dla dzieci promujące działania ekologiczne. Co roku organizowany jest tam „Dzień Kultury Ekologicznej”. Wśród ostatnio realizowanych przez ośrodek inicjatyw znajdują się m.in.: warsztaty projektowania ogrodu zielonego, warsztaty na temat domowych sposobów na ochronę środowiska naturalnego, a także plener malarski. Wszystkie te działania koncentrują się na podnoszeniu świadomości ekologicznej przede wszystkim wśród dzieci. W gminie przeprowadzono także warsztaty ekologiczne tworzenia budek lęgowych dla ptaków oraz domków dla zapylaczy. W szkołach podstawowych, w klasach 1-3, Zakład Gospodarki Komunalnej przeprowadził natomiast akcję promującą oszczędzanie wody.

Dlaczego prośrodowiskowe działania realizowane w placówkach oświatowych są istotne?

Edukacja przyszłych pokoleń

- Szkoły i przedszkola kształtują nawyki i postawy dzieci oraz młodzieży, które będą towarzyszyć im przez całe życie. Promowanie świadomości ekologicznej w młodym wieku zwiększa szansę, że przyszłe pokolenia będą bardziej dbały o środowisko.
- Dzieci uczą się, jak ich codzienne wybory, takie jak segregacja odpadów, oszczędzanie energii czy wody, mogą pozytywnie wpływać na środowisko.

Budowanie świadomości społecznej

- Poprzez edukację proekologiczną w szkołach, wiedza i dobre praktyki przenikają do szerszych społeczności – rodziców, opiekunów czy lokalnych mieszkańców. Placówki oświatowe mogą być katalizatorem zmiany w całej społeczności.

Praktyczna nauka odpowiedzialności

- Proekologiczne działania, takie jak zakładanie ogrodów szkolnych, zbiórki elektrośmieci czy akcje sadzenia drzew, uczą dzieci odpowiedzialności za środowisko. Dają one poczucie sprawczości i motywują do aktywności na rzecz ochrony przyrody.

Zmniejszanie śladu ekologicznego szkół

- Placówki oświatowe, poprzez proekologiczne inicjatywy, takie jak instalacja paneli fotowoltaicznych, oszczędzanie energii czy ograniczanie użycia plastiku, mogą same zmniejszać swój wpływ na środowisko. To praktyczny przykład, który inspirowanie uczniów do działania.

Przygotowanie do wyzwań przyszłości

- Kryzys klimatyczny, zanieczyszczenie środowiska czy gospodarka odpadami to wyzwania, z którymi obecne pokolenia młodych ludzi będą musiały się mierzyć. Wczesne kształcenie w zakresie ochrony środowiska przygotowuje ich na przyszłe role w społeczeństwie i gospodarce opartej na zrównoważonym rozwoju.

Kształtowanie wartości

- Wartości takie jak szacunek dla przyrody, odpowiedzialność za swoje działania i dbałość o dobro wspólne są integralną częścią wychowania proekologicznego. Szkoły odgrywają kluczową rolę w ich wdrażaniu.

Konkurs „Z pamiętnika młodego ogrodnika”, źródło: Urząd Miasta Racibórz

Las kieszonkowy w Cieszynie, źródło: Urząd Gminy w Cieszynie

„Dziki wędrowanie. Wakacyjne warsztaty ekologiczne”, źródło: Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bobrownikach

W **Sosnowcu** działa **Centrum Edukacji Ekologicznej EGZOTARIUM**, które prowadzi działania edukacyjne, organizuje eventy i warsztaty ekologiczne oraz tworzy ścieżki edukacyjne. Warto podkreślić, że obiekt ten po gruntownym remoncie otworzył ponownie swoje podwoje. Stanowi on unikatowe połączenie palmiarni z ogrodem zoologicznym. Sosnowiec od 2024 r. bierze udział w międzynarodowym projekcie CICADA4CE (polityka klimatyczna). Realizuje także inne projekty, np. Pszczela Ścieżka. Poza tym, gmina nawiązała współpracę z Wydziałem Transformacji Ekologicznej miasta partnerskiego Robuex. Zorganizowany został także konkurs „Zielone innowacje dla szkół”.

W gminie **Racibórz** odbyły się spektakle o tematyce ekologicznej dla mieszkańców w Arboretum Bramy Morawskiej, oraz przedstawienia ekologiczne dla dzieci w Raciborskim Domu Kultury, z okazji Dnia Ziemi. Poza tym, w mieście miał miejsce festyn ekologiczny połączony z ekorajdem rowerowym, którego celem było zachęcanie do wprowadzania zrównoważonych środków transportu w miastach, korzystania ze środków komunikacji zbiorowej i promowania ich wśród mieszkańców. Odbył się również festyn ekologiczny na rynku w Raciborzu, w trakcie którego można było uzyskać informacje o obowiązkach wynikających z uchwały antysmogowej obowiązującej w województwie śląskim, a także pomoc w zakresie finansowania inwestycji OZE, wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji w ramach dostępnych dla mieszkańców programów dotacyjnych. W gminie wykonano także ogrody deszczowe połączone z prelekcją edukacyjną. W Bibliotece Powiatowej i Miejskiej zorganizowano natomiast prelekcję nt. kosmetyków ekologicznych

W Raciborzu odbyły się również konkursy ekologiczne pt. „**Zielony Racibórz z perspektywy rowerowego siodełka**”, „**Z pamiętnika małego ogrodnika**” oraz „**Zielono Mi**”. Podczas wydarzeń stawiano stoiska edukacyjne, z ręcznymi rękodzielami ekologicznymi.

Gmina podejmuje się corocznie organizacji akcji sprzątnięcia świata, przeprowadza dla mieszkańców spacer z przyrodnikiem oraz **prowadzi akcję sadzenia krzewów miododajnych w przedszkolach**.

Także w **Zorach** realizowano szereg przedsięwzięć prośrodowiskowych o wartościach edukacyjnych, w tym sfinansowano działania z zakresu edukacji ekologicznej. Poza tym, sfinansowano **wystawienie spektaklu** w kinie „Na Starówce” - „Skrzydlaty odlot”. Spektakl tematycznie związany był z walką ze smogiem i przeznaczony dla dzieci z żorskich szkół i przedszkoli. Dofinansowano także Wojewódzki Konkurs przyrodniczo-ekologiczny „Woda to życie” oraz zakupiono sadzonki drzew i krzewów, które zostały wykorzystane do nasadzeń na terenach żorskich placówek oświatowych z okazji Światowego Dnia Drzewa. Wśród interesujących działań znalazły się również warsztaty w postaci organizacji miasteczka ekologicznego tematycznie związanego z odnawialnymi źródłami energii, gospodarką odpadami i ochroną powietrza.

W gminach **Lyski**, **Krzanowice** oraz **Pilchowice**, w ramach prowadzonej edukacji ekologicznej odbyły się bezpłatne spektakle teatralne „Wielka przygoda małej chmurki”. Ponadto w Pilchowicach przedstawiono i omówiono bajkę „Książę i Smog”, a dwie szkoły przystąpiły do Edukacyjnej Sieci Antysmogowej (ESA).

W **Dąbrowie Górniczej**, Wydział Ochrony Środowiska corocznie organizuje m.in. obchody „Dnia Ziemi”, którego w 2024 roku **motywem przewodnim były dzikie zwierzęta w mieście**. Inicjatywa miała na celu odpowiedzieć na pytania mieszkańców: Jak zachować się podczas spotkania „oko w oko” z lisem czy dzikiem? Gdzie zgłosić napotkanie dzikiego, nie rzadko rannego i wymagającego pomocy zwierzęcia? Wreszcie jak mądrze dokarmiać zwierzęta oraz w jaki sposób unikać ich „zapraszania” na nasze osiedla i posesje. Podczas obchodów promowano pozytywne praktyki, które będą wspierały zwierzęta w naszych miastach i eliminowały sytuacje konfliktowe z ludźmi.

Gmina **Zawiercie** prowadzi działania edukacyjno-informacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. Corocznie w Parku Miejskim organizowany jest także Piknik ekologiczny, którego głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej i prośrodowiskowej wśród mieszkańców. Jednym z najważniejszych punktów pikniku jest zbiórka odpadów komunalnych i wymiana ich na sadzonki. Corocznie organizowane są również konkursy: „Zbiórka makulatury” oraz „Zbiórka zużytych baterii” kierowane do szkół podstawowych i przedszkoli. Gmina ponadto corocznie uczestniczy w ogólnopolskiej Akcji Sprzątnięcia Świata. Poza tym, od roku 2021 w ramach działań edukacyjnych z zakresu ekologii i prawidłowego gospodarowania wodami opadowymi Referat Gospodarki Odpadami realizuje program ekologiczny „**Czysta Gmina Zawiercie łapie deszczówkę**”.

W **Będzinie** gmina zakupiła i przekazała preparat dla pszczelarstwa do oprysku uli, **celem zachowania zdrowej populacji pszczoły miodnej**. W Będzinie co roku odbywa się także akcja sprzątnięcia miasta w związku z obchodami Dnia Ziemi i akcji Sprzątnięcia Świata. Mają także miejsce konkursy ekologiczne m.in. „Moja Ziemia - Czysty Świat”, „Pamiętajcie o Ogrodach”.

W **Porębie** odbył się Piknik ekologiczny „Zielona przygoda” połączony z XXII Biegiem Papieskim, podczas którego miały miejsce ekologiczne warsztaty z zestawami naukowymi, eko zabawy i konkursy z animatorem oraz spektakl teatralny o tematyce ekologicznej grupy Bajki Agi.

W **Gieraltowicach** prowadzone są kampanie edukacyjne w szkołach i przedszkolach, gmina montuje tablice edukacyjne, wydaje także publikacje edukacyjne.

W **Rybniku** co roku odbywa się akcja zazieleniania miasta. Z kolei w **Godowie** i **Radzionkowie** przeprowadzono akcje sprzątnięcia rzek. W gminach **Wielowieś**, **Czeladź** oraz **Świerklaniec** akcje prośrodowiskowe prowadzone są przez placówki oświatowe i kulturalne.

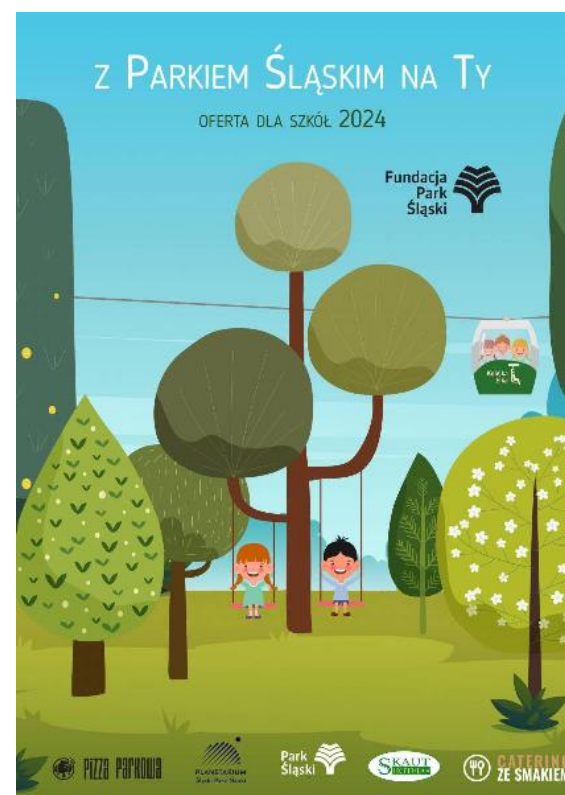
Śląski ogród zoologiczny, źródło: strona internetowa Parku Śląskiego

Rosarium, źródło: strona internetowa Parku Śląskiego

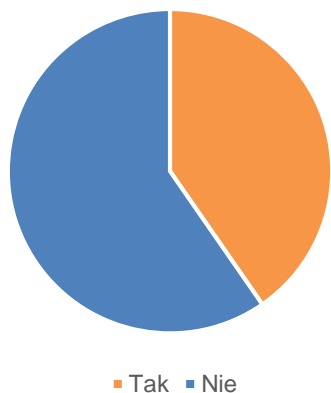
Duży Krąg Taneczny, źródło: strona internetowa Parku Śląskiego

Z Parkiem Śląskim na Ty, źródło: strona internetowa Parku Śląskiego

STOWARZYSZENIA I FUNDACJE PROŚRODOWISKOWE AKTYWNE W GMINACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Czy w Państwa gminie działają stowarzyszenia/fundacje prośrodowiskowe?

Na terenie dwudziestu czterech gmin partnerskich projektu „Śląskie. Przywracamy błękit” w województwie śląskim działa wiele różnorodnych stowarzyszeń i fundacji, które aktywnie angażują się w działania na rzecz ochrony środowiska i promowania zrównoważonego rozwoju. Organizacje te podejmują szereg inicjatyw, tj. edukacja ekologiczna mieszkańców, ochrona przyrody, wspieranie lokalnych społeczności oraz propagowanie ekologicznego stylu życia. Dzięki ich działalności, mieszkańcy województwa śląskiego mogą uczestniczyć w licznych projektach, wydarzeniach i kampaniach, które przyczyniają się do budowania świadomości ekologicznej i troski o nasze wspólne otoczenie.

W **Radzionkowie** funkcjonuje **Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Ekologii**, które prowadzi edukację środowiskową na szczeblu „od przedszkola do seniora”, dając tym samym szansę na wykształcenie człowieka ekologicznego - człowieka rozumiejącego wzajemne zależności relacji człowiek-środowisko. Najważniejszymi celami działań Stowarzyszenia są: edukacja ekologiczna społeczeństwa oraz rozbudzenie i kształtowanie świadomości ekologicznej, prowadzenie działań proekologicznych zmierzających do poprawy stanu środowiska lokalnego lub jego przywrócenie do stanu naturalnego, oraz ochrona środowiska poprzez kierowanie się zasadą zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Działalność prośrodowiskową w **Rybniku** prowadzi m.in. **Fundacja ekologiczna EKOTERM SILESIA**, która była odpowiedzialna za przygotowanie i wdrażanie programów ograniczenia niskiej emisji, przygotowanie i realizację programu zarządzania energią i mediami oraz zadań związanych z poprawą efektywności energetycznej.

W gminie **Rydułtowy**, działa **Stowarzyszenie Zdrowe Rydułtowy**, które inicjuje działania proekologiczne i prozdrowotne. Jest to organizacja działająca na rzecz poprawy warunków życia i ochrony środowiska. Jego celem jest promowanie zdrowia i ekologii w Rydułtowach i okolicach poprzez innowacyjne projekty i działania społeczne.

Do działań tych należą m.in. wspieranie zdrowia i środowiska lokalnego, zielone projekty, edukacja prozdrowotna, wspólne imprezy oraz wsparcie lokalnych inicjatyw.

W Rydułtowach działalność prowadzi także sklep charytatywny **Dobry Duch**, który zajmuje się poszukiwaniem nowych rozwiązań wzmacniających kompetencje ekologiczne, w szczególności w zakresie ponownego wykorzystania przedmiotów. Organizacja jest także zaangażowana w prowadzenie edukacji ekologicznej, skupiając się szczególnie na rozwijaniu „green skills”, czyli umiejętności, wartości i postaw potrzebnych do życia, rozwoju i wspierania zrównoważonego i zasobooszczędnego społeczeństwa. Działania na rzecz ekologii prowadzi także Towarzystwo Miłośników Rydułtów, promujące zdrowy i aktywny styl życia, oraz Moje Miasto Rydułtowy, które swoje działania koncentruje na ochronie zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego oraz ochronie i promocji zdrowia.

W **Siewierzu** działalność prowadzi **Siewierskie Stowarzyszenie Ekologiczne „Wawrzynek”**, które zajmuje się coroczną organizacją Gminnego Dyktanda Ekologicznego i Konferencji Ekologicznej, a także innych konkursów związanych z szeroko pojętym tematem ekologii. Stowarzyszenie we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 im. Księżstwa Siewierskiego w Siewierzu i Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Wojkowicach Kościelnych odpowiadało również za 14. Gminną Konferencję Ekologiczną dla Młodzieży, oraz wydarzenia towarzyszące. Konferencja Ekologiczna pod hasłem „Zainwestujmy w naszą planetę” miała na celu upowszechnianie wiedzy na temat ochrony środowiska, podnoszenie świadomości ekologicznej, poznanie zagrożeń środowiska naturalnego i rozbudzenie odpowiedzialności za jego stan, a także kształtowanie właściwej postawy wobec środowiska naturalnego.

W **Bytomiu** działa kilka stowarzyszeń prośrodowiskowych. Pierwsze - **Stowarzyszenie Ekologiczno-Prozdrowotne „Mały eko-patrol”** prowadzi działania proekologiczne z udziałem dzieci. Z kolei **Stowarzyszenie Miechowska Grupa Biegowa** promuje aktywne spędzanie czasu. Poza tym, w Bytomiu działalność prowadzi Stowarzyszenie „**Towarzystwo Suchogórskie**”, które zrzesza mieszkańców i miłośników Suchej Góry oraz prowadzi m.in. działania na rzecz środowiska i przyrody.

Dużym społeczno-ekologicznym zaangażowaniem mogą szczycić się **Gliwice**. Działa tu kilka stowarzyszeń ekologicznych. Jednym z nich jest **Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach**, którego celem jest kształtowanie w społeczeństwie świadomości ekologicznej, świadczenie powszechnej edukacji ekologicznej, poprawa stanu środowiska przyrodniczego Polski oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Działalność prośrodowiskową w Gliwicach prowadzą także **Zielone Gliwice**. Jest to ruch społeczny, w którego skład wchodzi Fundacja Media 3.0 oraz Stowarzyszenie zwykle Ośrodek Studiów o Mieście. Celem projektu Zielone Gliwice 3.0 jest stworzenie modelu monitorowania obszarów zielonych w Gliwicach, wypracowanie zasad współpracy lokalnych aktywistów i urzędników w zakresie kształtowania zieleni miejskiej oraz aktywizacja mieszkańców Gliwic w obszarze ekologii.

W Gliwicach działa także **Stowarzyszenie Zdrowe Miasto**, które ma podpisane porozumienie z Centrum 3.0 – Gliwickim Ośrodkiem Działań Społecznych. Stowarzyszenie prowadzi działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju miast, propaguje rozwiązania komunikacyjne, architektoniczne i urbanistyczne najlepszych pod względem funkcjonalnym, estetycznym,

Nagroda Eco-Miasto

W 2024 r. odbyła się 11 edycja konkursu ECO-MIASTO. Skoncentrowano się na miejskiej rezyliencji, jako zdolności miast do przetrwania, adaptacji i utrzymania kierunku rozwoju, pomimo niesprzyjających zdarzeń zewnętrznych.

Nagradzano:

- efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii, jakość powietrza,
- zrównoważoną mobilność, zielono-błękitną infrastrukturę
- gospodarkę wodną, odpady, gospodarkę obiegu zamkniętego.

Wśród śląskich miast nagrodę otrzymali:

w kategorii „Gospodarka obiegu zamkniętego” - Rybnik (miasto powyżej 100 tys. mieszkańców) - za projekt Edukacja Zero Waste - StratKIT+ dofinansowany przez Program Interreg Baltic Sea Region, którego celem jest edukacja odpowiadająca na problem marnowania żywności i nieefektywnego gospodarowania zasobami.

Cieszyn (miasto poniżej 100 tys. Mieszkańców). Mając na uwadze wieloletnią współpracę Cieszyna z miastem Cambrai, a także kompleksowe podejście Cieszyna do rozwoju zielono-błękitnej infrastruktury, jako jednego z kluczowych aspektów rozwoju miast, Ambasada Francji w Polsce zdecydowała się nagrodzić Cieszyn. aby wesprzeć refleksję nad rolą zielono-błękitnej infrastruktury w budowaniu miejskiej rezyliencji.

Źródło: strona internetowa Polskiego Klubu Ekologicznego

Źródło: strona internetowa Miasta Rydułtowy

technicznym, ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Działa także na rzecz integracji środowisk, w tym dzieci przedszkolnych, młodzieży szkolnej i akademickiej z różnych uczelni, przedstawicieli innych fundacji i stowarzyszeń, fachowców z wszelkich branż związanych z inwestycjami i rozwojem miasta, jak i pasjonatów popierających rozwój Gliwic i Aglomeracji Górnośląskiej.

W **Zabrzu** działalność prowadzi **Zielona Przystań** – stowarzyszenie wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnej, działające również na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez tworzenie funkcjonalnego i przyjaznego miejsca do spędzania czasu dla różnych grup społecznych, rewitalizację nieużytków i terenów zielonych, organizowanie warsztatów i imprez, oraz propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia. Na terenie miasta działa także stowarzyszenie zwykle „**POD DĘBEM BRYNEK**”, które na celu ma przede wszystkim działalność na rzecz propagowania sportów motorowych oraz campingu i carawaningu, ale nie tylko. Dba także o ochronę przyrody naturalnej oraz rozwijanie działalności zmierzającej do podnoszenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Stowarzyszenie organizuje wycieczki carawaningowe, imprezy rekreacyjno-sportowe dla członków stowarzyszenia, a także zajmuje się prowadzeniem szkoleń dla członków stowarzyszenia w zakresie turystyki

carawaningowej. Propaguje również idee ekologiczne oraz prawa ochrony przyrody w życiu jego członków. Z kolei Stowarzyszenie Przyrodniczo-Krajoznawcze „Olszynka” zajmuje się propagowaniem i organizowaniem szeroko rozumianych działań w zakresie aktywnej rekreacji, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień ochrony przyrody, ekologii, sportu i turystyki. Działalność prośrodowiskową w Zabrzu prowadzi także **Stowarzyszenie „Sadbre Asso”**, które działa w celu propagowania i realizowania wszelakich inicjatyw podejmowanych przez osoby młode, promowania regionu, ekologii i ochrony środowiska. Prowadzi również działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz propaguje zdrowy i aktywny tryb życia. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez inicjowanie i prowadzenie działań kulturalnych, informacyjnych, promocyjnych, naukowych i edukacyjnych, organizowanie akcji upowszechniających postawy proekologiczne, oraz doradztwo i pomoc organizacyjno-ekonomiczną.

W **Dąbrowie Górniczej** działa wiele stowarzyszeń i fundacji, które prowadzą działania prośrodowiskowe. Jednym z nich jest **Stowarzyszenie „Koń w Służbie Człowieka HUSAR”** zajmujące się pielęgnowaniem środowiska naturalnego, a także dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego. Członkowie stowarzyszenia patrolują konno tereny zielone mając na celu prewencję przeciwpożarową, walkę z kłusownictwem, informowanie turystów o prawidłowym zachowaniu na łonie przyrody oraz utrzymywanie porządku na wytyczonych szlakach turystyki konnej. Zakładają także i doglądają karmniki dla zwierząt, budki lęgowe dla ptaków oraz gniazda bocianie. W Dąbrowie Górniczej działa także **Fundacja Szkolna Technicznych Zakładów Naukowych**, której celem jest wspieranie edukacji na różnych płaszczyznach, na terenie Dąbrowy Górniczej, regionu Zagłębia Dąbrowskiego i Śląska. Działalność prośrodowiskową w gminie prowadzi także **Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Słowiańskiej „JAWIA”**, którego celem jest promowanie historii ziem polskich oraz plemion słowiańskich wraz z ich kulturą, tradycją, sztuką, oraz promowanie postaw patriotycznych, pro-ludzkich oraz ekologicznych. Ekologią, edukacją i ochroną dziedzictwa przyrodniczego zajmuje się także **Dąbrowskie Stowarzyszenie Sportowe**. W Dąbrowie Górniczej działania edukacyjne prowadzi także **Centrum Edukacji Ekologicznej – Ziemia i My**, którego głównym celem jest inicjowanie, koordynowanie i prowadzenie edukacji środowiskowej, kulturowej i prozdrowotnej. Placówka ta aktywnie angażuje się w podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Centrum popularyzuje także ideę zrównoważonego rozwoju, tworzy klimat wśród społeczności lokalnych do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom w zakresie ochrony przyrody, środowiska, krajobrazu i kultury, a także prowadzi działalność dydaktyczną, popularyzatorską i oświatową wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

W gminie **Ornontowice** miała miejsce trwająca dwa tygodnie akcja Polskiego Alarmu Smogowego - mini konferencja prasowa **Mobilne Płuca**, która została przeprowadzona przy wsparciu Fundacji Better Future – „**Zobacz czym oddychasz**”. Postawiona w centrum gminy dwumetrowa instalacja mobilnych płuc „wdychała” otaczające nas powietrze i na bieżąco informowała o jego zanieczyszczeniu. Akcja pokazała, jak niestety złym powietrzem oddychają mieszkańcy, i jak wiele jeszcze pracy w zakresie uświadamiania mieszkańców w kwestii dbania o wspólne dobro, jakim jest czyste powietrze. W trakcie trwania akcji instalację płuc odwiedziło kilka grup szkolnych i przedszkolnych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w gminie Ornontowice.

W trakcie krótkich pogadarek dzieci w przystępny sposób dowiedziały się o prowadzonych przez gminę formach wsparcia wymiany tzw. kopciuchów” oraz o ogólnych zasadach dbania o środowisko.

Mobilne płuca, źródło: Urząd gminy Ornontowice

źródło: media społecznościowe stowarzyszenia

Źródło: strona internetowa Fundacji Luma Foundation

Źródło: strona internetowa Fundacji Zielone Szkiełko

Źródło: media społecznościowe Zagłębiowskiego Alarmu Smogowego

Ponadto siedzibę w Ornontowicach ma **Rejonowe Stowarzyszenie Pszczelarzy**, które zachęca mieszkańców do tworzenia łąk kwiatnych i sadzenia roślin miododajnych, a także prowadzi zajęcia edukacyjne dla uczniów i przedszkolaków.

W gminie **Boronów** działa Stowarzyszenie dla Boronowa, które **promuje regionalną kuchnię** i organizuje różnego rodzaju spotkania i warsztaty, na których mieszkańcy mogą poznać **właściwości i zastosowanie ziół**. W gminie funkcjonuje także Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Boronowskiej, które w ramach prowadzonej działalności oznakowało m.in. trasę pieszo-rowerową wokół Boronowa ukazującą najważniejsze zabytki dziedzictwa historyczno-kulturowo-przyrodniczego.

Z kolei w gminie **Kroczyce** Stowarzyszenie Miłośników Jury Krakowsko-Częstochowskiej prowadzi działalność na rzecz ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych jury Krakowsko-Częstochowskiej oraz jej rozwoju i integracji mieszkańców. Stowarzyszenie organizuje m.in. imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne na terenie jury Krakowsko-Częstochowskiej.

W **Piekarach Śląskich** działalność prośrodowiskową prowadzi m.in. Piekarskie Stowarzyszenie Ekologiczno-Technologiczne „EKO-TECH SZACHTA”, które zajmuje się organizowaniem wędkarstwa jako racjonalnej formy wypoczynku i rekreacji. Działa ono na rzecz ochrony i racjonalnego użytkowania wód i środowiska naturalnego, prowadzi też wychowawczą pracę z młodzieżą i edukację ekologiczną. Celem dodatkowym stowarzyszenia jest prowadzenie badań ilościowo jakościowych mikroorganizmów występujących w toni wodnej oraz w osadzie dennym, oraz nad ich wpływem na rozwój wszelkich form życia. Kolejną wartą uwagi organizacją jest Stowarzyszenie „Włóczybiegi”, które prowadzi działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony zdrowia, a także działalność naukową, naukowo-techniczną oraz oświatową na rzecz ochrony środowiska, dobroczynności i pomocy społecznej. Szczególnie promuje sport i zdrowy tryb życia. Inną organizacją o działalności prośrodowiskowej w Piekarach Śląskich jest Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrówce Wielkiej, która poza zapobieganiu pożarom, bierze także udział w akcjach ratowniczych w obliczu zagrożeń ekologicznych. Poza tym, informuje ludność o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, a także rozwija wśród członków ochotniczej straży pożarnej kulturę fizyczną i sportu.

Kilka fundacji działa także w **Cieszynie**. Fundacja dla Zwierząt i Środowiska „Lepszy Świat”, oprócz wspierania cieszyńskiego schroniska dla psów i prowadzenia domów tymczasowych dla zwierząt, zajmuje się także edukowaniem dzieci i młodzieży oraz angażuje się ekologicznie. Fundacja „Cieszyński Zwierzogród” również niesie pomoc zwierzętom, a w swoich działaniach skupia się na ochronie ich praw. Propaguje także ochronę środowiska, prowadzi działania edukacyjne wśród dzieci i młodzieży upowszechniając model odpowiedzialnego i właściwego postępowania ze zwierzętami oraz promuje zdrowe odżywianie.

W **Łaziskach Górnych** działania prośrodowiskowe prowadzi Luma Foundation, której zadaniem jest wspieranie i realizacja inicjatyw związanych ze zrównoważonym rozwojem w oparciu o działania ekologiczne oraz społeczne. W **Rudzie Śląskiej** działa Fundacja Aktywni Społecznie AS, zajmująca się ochroną środowiska i zwierząt. Utworzyła ona użytek ekologiczny w dolinie Kochłówki. W **Żorach**, na rzecz edukacji ekologicznej i edukacji alternatywnej, działania prowadzi Fundacja Zielone Szkiełko, która poprzez swoje działania zwiększa zaangażowanie obywatelskie w lokalnych wspólnotach. W **Radlinie** funkcjonuje Fundacja EDUARTE. Prowadzi ona szereg zróżnicowanych zajęć i warsztatów dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W **Chorzowie** działa Stowarzyszenie Nasz Park, które pełni opiekę nad terenem Parku Śląskiego.

WSPARCIE POLSKIEGO ALARMU SMOGOWEGO W GMINACH

Warto także podkreślić, że województwie śląskim działa aż 15 Polskich Alarmów Smogowych, z czego jedna inicjatywa społeczna zrzesza aż cztery gminy Zagłębia. Stąd też 12 partnerów projektu „Śląskie. Przywracamy błękit” współpracuje z PAS. Są to: **Zabrze, Będzin, Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Czeladź, Rybnik, Racibórz, Gliwice, Ustroń, Gierałtówce, Częstochowa, Poraj**.

Działania PAS koncentrują się m.in. na: wprowadzeniu norm jakości dla wszystkich paliw stałych sprzedawanych w sektorze komunalno-bytowym i kontrola przestrzegania tych przepisów, wprowadzeniu standardów emisyjnych dla nowych kotłów i kominków sprzedawanych na polskim rynku i kontrola przestrzegania tych przepisów, wprowadzanie i wdrażanie tak zwanych uchwał antysmogowych w regionach określających datę wycofania z użytku najbardziej zanieczyszczających kotłów, pieców i kominków, wprowadzeniu odpowiednich regulacji umożliwiających ograniczenie zanieczyszczeń generowanych przez samochody w miastach, upowszechnieniu wiedzy w zakresie zanieczyszczenia powietrza i jego konsekwencji zdrowotnych.

EKODORADCA – na straży czystego powietrza

W gminach województwa śląskiego realizujących projekt „Śląskie. Przywracamy błękit” działają **ekodoradcy**.

Kim są i czym zajmują się ekodoradcy?

Ekodoradca to specjalista zajmujący się doradztwem w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Jego głównym celem jest wspieranie mieszkańców, samorządów i organizacji w podejmowaniu działań proekologicznych oraz w pozyskiwaniu funduszy na inwestycje związane z ochroną klimatu.

Zakres obowiązków ekodoradcy:

- ✓ **Doradztwo energetyczne** – pomoc w wyborze ekologicznych źródeł energii, poprawie efektywności energetycznej budynków i korzystaniu z odnawialnych źródeł energii (OZE).
- ✓ **Wsparcie w pozyskiwaniu dofinansowań** – informowanie o dostępnych dotacjach i ulgach podatkowych na działania związane z ochroną środowiska (np. „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”).
- ✓ **Edukacja ekologiczna** – organizowanie spotkań, warsztatów i kampanii informacyjnych na temat zmian klimatu, ochrony powietrza, gospodarki odpadami i innych aspektów ekologicznych.
- ✓ **Współpraca z samorządami i organizacjami** – pomoc w opracowywaniu strategii ekologicznych, analizowanie jakości powietrza oraz wdrażanie zielonych inwestycji.
- ✓ **Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej**

Czy ekodoradcy są potrzebni?

TAK!

Spotkania i wydarzenia:

Ekodoradcy podnoszą świadomość mieszkańców dotyczącą poprawy jakości powietrza podczas organizowanych spotkań i wydarzeń, które odbywają się zarówno w placówkach oświatowych, jak i w miejscach publicznych (np. w bibliotekach, salach gminy, remizach, kościołach).

W trakcie ww. spotkań poruszają tematy związane m.in. z uchwałą antysmogową, wymianą nieefektywnych źródeł ciepła, zwiększeniem efektywności energetycznej budynku oraz możliwościami uzyskania dofinansowania na wspomniane cele.

Od początku trwania projektu do 31.12.2024 r., na terenie województwa śląskiego ekodoradcy wspólnie zorganizowali **4 199 spotkań i wydarzeń**, w których uczestniczyło łącznie **480 508 osób**. W ciągu pierwszych trzech lat trwania projektu ekodoradcy dotarli do **759 961** mieszkańców województwa śląskiego.

Sprawdź w swojej gminie, ekodoradca na pewno coś przygotował 😊

Porady udzielone mieszkańcom

Od początku trwania projektu do 31.12.2024 r. na terenie województwa śląskiego, ekodoradcy udzielili **279 453** porad indywidualnych dotyczących zagadnień związanych z poprawą jakości powietrza, zwiększeniem efektywności energetycznej oraz wymianą nieefektywnych źródeł ciepła.

Materiały edukacyjno-informacyjne

Od początku trwania projektu do końca 2024 r., podczas swojej pracy ekodoradcy rozdystrybuowali **349 817 materiałów edukacyjno-informacyjnych**, w tym: 172 832 ulotek i broszur informacyjnych, 6 012 plakatów, a także 170 973 innych materiałów takich jak np. doniczki z nasionami, zakładki do książek z nasionami, gadżety antystresowe (np. chmurki), kredki, koszulki, ekologiczne torby, pamięci przenośne oraz sadzonki roślin itp.

Województwo Śląskie także edukuje prośrodowiskowo

Przypomnieć należy, że także **Województwo Śląskie** zaangażowane jest w promowanie działań proekologicznych i prośrodowiskowych, czego wyrazem jest m.in. różnorodność inicjatyw prowadzonych w Parku Śląskim, do których zaliczyć można: projekt EKOPARK Zielona Perła Śląska, Śląski Ogród Zoologiczny, Muzeum „Górnośląski park Etnograficzny”.

Ekodoradcy prowadzą media społecznościowe, piszą artykuły, występują w radiu i telewizji

Przez pierwsze trzy lata trwania projektu korzystali oni z nich ponad **12 176** razy. Opublikowali 9 630 postów w *social mediach*, 1 881 artykułów w Internecie oraz 557 artykułów w prasie. Brali udział w 67 audycjach radiowych lub telewizyjnych, a także 41 razy korzystali z innych mediów takich jak np. masowa wysyłka SMS-ów oraz wiadomości typu „push”.

Ekodoradca doradzi z jakich dofinansowań skorzystać

Ekodoradcy od początku trwania projektu pomogli przygotować **9 496** wniosków do instytucji finansujących (na łączną kwotę **132 003 668,65 zł**) oraz rozliczyli **2 375** wniosków (na łączną kwotę **46 735 512,23 zł**).

Pomysły na ekologiczne działania w gminach

EkoSzkola – Małe kroki, wielkie zmiany!

Celem działania jest zwiększenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży, kształtowanie proekologicznych postaw oraz promowanie działań na rzecz ochrony środowiska w jednostkach oświatowych i ich otoczeniu.

Grupy wiekowe:

Przedszkola: dzieci w wieku 3–6 lat.

Szkoły podstawowe: Klasy 1–3 (edukacja wczesnoszkolna), Klasy 4–8.

Obszary tematyczne:

Ochrona przyrody

- Znaczenie bioróżnorodności.
- Sposoby ochrony roślin i zwierząt.

Segregacja i recykling odpadów

- Jak prawidłowo segregować śmieci?
- Drugie życie przedmiotów.

Oszczędzanie zasobów

- Jak oszczędzać wodę i energię?
- Wpływ konsumpcji na środowisko.

Zmiany klimatu

- Co to jest efekt cieplarniany?
- Jak możemy przeciwdziałać zmianom klimatu?

Transport i mobilność

- Zalety korzystania z transportu publicznego, rowerów i pieszych wędrowek.
- Ograniczanie emisji CO₂.

Ogrody i rośliny

- Znaczenie zieleni w miastach.
- Zakładanie ogrodów szkolnych i przedszkolnych.

Propozycje działań dla poszczególnych grup wiekowych:

Przedszkola (3–6 lat)

1. Warsztaty plastyczne: tworzenie przedmiotów z recyklingu (np. zabawki, ozdoby).
2. Lekcje w terenie: spacerzy przyrodnicze i obserwacja zwierząt oraz roślin.
3. Piosenki i wierszyki: nauka utworów o tematyce ekologicznej.
4. Zakładanie miniogródka: sadzenie kwiatów, warzyw lub ziół.

Klasy 1–3 szkoły podstawowej

1. Zabawy edukacyjne: gry planszowe i quizy o tematyce ekologicznej.
2. Praktyczne lekcje: nauka segregacji odpadów w salach lekcyjnych.
3. Projekt „Mały ekolog”: dzieci przygotowują plakaty i prezentacje na temat ochrony środowiska.
4. Dni tematyczne: np. Dzień Ziemi, podczas którego organizowane są konkursy i przedstawienia.

Klasy 4–8 szkoły podstawowej

Akcje społeczne: sprzątanie okolicy szkoły, zbiórki elektrośmieci.
Warsztaty naukowe: eksperymenty dotyczące oczyszczania wody czy wpływu zanieczyszczeń na środowisko.
Debaty ekologiczne: dyskusje na tematy związane z ochroną środowiska.
Projekty długoterminowe: np. monitorowanie zużycia energii w szkole, zakładanie ogrodów deszczowych.

Metody realizacji programu

Zajęcia edukacyjne

- Lekcje tematyczne w ramach godzin wychowawczych lub przedmiotów takich jak przyroda, biologia czy geografia.
- Gry i zabawy edukacyjne.

Warsztaty praktyczne

- Prowadzenie zajęć przez nauczycieli lub zaproszonych ekspertów.
- Aktywności takie jak sadzenie roślin, recykling, tworzenie ekologicznych produktów.

Wydarzenia i akcje

- Organizacja dni tematycznych (np. Dzień Ziemi).
- Akcje takie jak zbiórki baterii, zakrętek, elektrośmieci.

Współpraca z lokalnymi społecznościami

- Nawiązanie współpracy z organizacjami ekologicznymi, urzędami gminy czy fundacjami.
- Organizacja otwartych wydarzeń ekologicznych dla rodziców i mieszkańców.

Materiały edukacyjne

- Przygotowanie broszur, plakatów, filmów.
- Wykorzystanie platform internetowych i aplikacji wspierających edukację ekologiczną.

Zielona Rewolucja – Obchody Dnia Ziemi w Gminie

Cel wydarzenia:

Promowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy poprzez edukację, wspólne działania na rzecz ochrony środowiska oraz budowanie świadomości ekologicznej.

Data i miejsce:

Termin: 22 kwietnia (lub najbliższy weekend) **Lokalizacja:** Park miejski, plac przy urzędzie gminy, szkoła podstawowa, dom kultury

Program wydarzenia:

Strefa Aktywnego Działania

- **Sprzątanie gminy** – mieszkańcy podzieleni na grupy zbierają śmieci w wyznaczonych miejscach.
- **Sadzenie drzew i kwiatów** – wspólna akcja zazieleniania terenów publicznych.
- **Recykling w praktyce** – mobilne punkty zbiórki elektrośmieci, plastikowych nakrętek i baterii.

Strefa Wiedzy i Inspiracji

- **EkoStoiska** z prezentacjami na temat ochrony środowiska, odnawialnych źródeł energii, oszczędzania zasobów.
- **Warsztaty DIY** – tworzenie ekologicznych ozdób, domków dla owadów, nauka ponownego wykorzystania odpadów.
- **Pokazy i eksperymenty** związane z wpływem działalności człowieka na przyrodę.

Strefa Zabawy i Kreatywności

- **EkoKonkursy:** konkurs na najlepszy strój z recyklingu, quiz ekologiczny, kreatywne wyzwania dla rodzin.
- **Warsztaty artystyczne:** malowanie plakatów i tworzenie kolaży o tematyce ekologicznej.
- **Spektakl dla dzieci** o tematyce ochrony środowiska.

Strefa Relaksu i Kultury

- **Plenerowe kino ekologiczne** – projekcja filmów przyrodniczych.
- **Koncert na zakończenie** z udziałem lokalnych artystów.
- **Piknik ekologiczny** – degustacja lokalnych, zdrowych produktów.

Promocja wydarzenia:

- Plakaty i ulotki w miejscach publicznych.
- Kampania w mediach społecznościowych.
- Informacje na stronie internetowej gminy.
- Współpraca z lokalnymi mediami.

Podsumowanie

„Zielona Rewolucja” to wydarzenie, które angażuje mieszkańców we wspólne działania na rzecz środowiska. Dzięki różnorodnym aktywnościom każdy znajdzie coś dla siebie, a gmina stanie się bardziej ekologiczna i świadoma potrzeby ochrony przyrody.

Źródło: Centrum Edukacji Ekologicznej w Bielsku-Białej

Wielkie Raciborskie sadzenie krokusów, źródło: urząd gminy w Raciborzu

Źródło: urząd gminy Bojszowy

Dzień Śląski w Dzielnicowym Domu Kultury, źródło: urząd miasta w Piekarach Śląskich

Ekologiczna gra terenowa – „Zielona misja – Strażnicy natury”

Opis wydarzenia:

„Zielona Misja - Strażnicy Natury” to ekologiczna gra terenowa dla mieszkańców gminy, mająca na celu edukację ekologiczną, promocję zielonej infrastruktury oraz integrację społeczności poprzez aktywną zabawę na świeżym powietrzu.

Cel gry:

- Zachęcenie mieszkańców do poznania lokalnych ekosystemów.
- Uświadomienie roli zielonej infrastruktury w ochronie środowiska.
- Nauka praktycznych działań proekologicznych poprzez interaktywne zadania.
- Wspólna zabawa i budowanie więzi społecznych.

Mechanika gry:

 Drużyny: 2-6 osób w zespole. Można grać rodzinie lub ze znajomymi.

 Trasa: Prowadzi przez tereny zielone gminy – parki, lasy, łąki i miejsca związane z ekologią.

 Zadania: Na punktach kontrolnych drużyny wykonują różne misje:

- **Eko-Detektyw** – rozpoznawanie rodzimych gatunków roślin i zwierząt.
- **Ocal Zieloną Przyszłość** – quiz o zielonej infrastrukturze (np. rola łąk kwietnych, deszczówek, lasów miejskich).
- **Recyklingowa Przygoda** – segregacja śmieci na czas.
- **Eko-Budownicowie** – tworzenie budek dla ptaków lub hoteli dla owadów.
- **Wyzwanie Wodnego Strażnika** – zadanie związane z oszczędzaniem wody i oczyszczaniem zbiorników wodnych.

Nagrody:

Ekologiczne gadżety (butelki wielorazowe, zestawy nasion, książki o ekologii) oraz certyfikat „Strażnika Natury” dla wszystkich uczestników.

Dodatkowe atrakcje

- Stoiska edukacyjne o zielonej infrastrukturze.
- Warsztaty ekologiczne dla dzieci i dorosłych.
- Piknik na zakończenie z lokalnymi, ekologicznymi produktami.
- Seans filmowy – kino pod chmurką.

obraz wykreowany za pomocą dream.ai

Pobierz nasze przewodniki edukacyjne

Na stronie internetowej przywracamyblekit.pl w zakładce baza wiedzy – materiały edukacyjne, umieszczono przewodniki edukacyjne dla nauczycieli klas 1-3, 4-8, a także szkół ponadpodstawowych, na temat ochrony powietrza, zawierające kompleksowe informacje na temat tego, jak wspólnymi siłami realizować działania prośrodowiskowe.

Pobierz także nasze poradniki dobrych praktyk dla Twojego domu i dowiedz się jak poprawić komfort cieplny mieszkania lub domu, wybierając najbardziej optymalne rozwiązanie ekonomiczne i prośrodowiskowe.

Projekt edukacyjny - „Powietrze pod lupą”

Cel eksperymentów:

Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z najpoważniejszych wyzwań współczesnego świata. Z każdym dniem coraz bardziej odczuwamy jego negatywne skutki – od smogu w miastach po zmiany klimatyczne. Celem tego projektu jest zrozumienie, jak zanieczyszczenia dostają się do atmosfery, jakie mają właściwości oraz jak można je badać w prosty sposób, używając dostępnych materiałów. Dzięki eksperymentom uczniowie będą mogli nie tylko zobaczyć, ale i poczuć, jak nasze codzienne działania wpływają na jakość powietrza.

W ramach projektu przeprowadzimy kilka łatwych do wykonania eksperymentów, które pozwolą na obserwację cząsteczek zanieczyszczeń w powietrzu, zmiany w składzie chemicznym opadów atmosferycznych, a także skuteczność różnych filtrów w oczyszczaniu powietrza. Każdy eksperyment przybliży nas do lepszego zrozumienia tego, jak nasze otoczenie reaguje na zanieczyszczenia i jakie kroki możemy podjąć, by poprawić jakość powietrza, którym oddychamy.

EKSPERYMENT NR 1: Pułapka na pył

Cel:

Pokazanie ilości zanieczyszczeń unoszących się w powietrzu.

Materiały:

Białe kartki, wazelina lub olej, taśma klejąca.

Wykonanie:

Posmarować kartki cienką warstwą wazeliny i przykleić je w różnych miejscach (np. przy drodze, w parku, w klasie). Po 24 godzinach porównać ilość i rodzaj osadzonych cząstek.

EKSPERYMENT NR 2: Dym w butelce

Cel:

Zobrazowanie, jak dym i pyły unoszą się w powietrzu.

Materiały:

Plastikowa butelka, papieros lub kadzidełko, gaza.

Wykonanie:

Włożyć tłące się źródło dymu do butelki, zatkać gazą i delikatnie ścisnąć butelkę. Obserwować, jak dym osiada na ściankach, pokazując obecność drobnych cząstek.

EKSPERYMENT NR 3: Wskaźnik kwaśnego deszczu

Cel:

Sprawdzenie wpływu zanieczyszczeń na pH opadów.

Materiały:

Czerwone płatki róży lub sok z czerwonej kapusty, deszczówka, kubeczki.

Wykonanie:

Dodać sok lub wywar do deszczówki zebranej w różnych miejscach. Jeśli zmieni kolor na różowy, oznacza to zakwaszenie (obecność tlenków siarki i azotu).

EKSPERYMENT NR 4: Filtr powietrza DIY

Cel:

Sprawdzenie skuteczności różnych materiałów w oczyszczaniu powietrza.

Materiały:

Wentylator, różne materiały filtracyjne (bawełna, węgiel aktywny, gaza), biała kartka.

Wykonanie:

Zamontować filtr na wentylatorze i sprawdzić, ile osadów zbierze w ciągu godziny.

EKSPERYMENT NR 5: Balonowy tester dwutlenku węgla

Cel:

Pokazanie zawartości CO₂ w wydychanym powietrzu i jego obecności w otoczeniu.

Materiały:

Balonik, woda wapienna.

Wykonanie:

Nadmuchać balonik i wydmuchać powietrze przez rurkę do wody wapiennej. Zmętnienie wody potwierdzi obecność CO₂.

EKSPERYMENT NR 6: Skrzynka smogu

Cel:

Obserwacja, jak zanieczyszczenia powietrza wpływają na jakość widoczności.

Materiały:

Pudełko, woda, dym z kadzidełka lub papierosów.

Wykonanie:

Wewnątrz pudełka umieszczamy kawałek białego papieru lub kartkę i tworzymy dym (np. z kadzidełka lub papierosa). Zamykamy pudełko na chwilę i po otwarciu sprawdzamy, jak dym wypełnia przestrzeń i ogranicza widoczność. Zanieczyszczenia powietrza mogą powodować zmniejszenie przejrzystości powietrza, co skutkuje gorszą widocznością, podobnie jak smog w miastach.

EKSPERYMENT NR 7: Wykrywanie tlenków azotu

Cel:

Pokazanie obecności tlenków azotu w powietrzu, które powstają w wyniku spalin samochodowych i przemysłowych.

Materiały: Bielona kartka papieru, kwas askorbinowy (witamina C), woda.

Wykonanie:

Zmieszaj kwas askorbinowy z wodą i spryskaj nim białą kartkę papieru. Następnie zbliż kartkę do spalin samochodowych lub do miejsca, w którym mogą występować zanieczyszczenia (np. blisko ruchliwej drogi). Obserwuj zmiany w kolorze kartki. Tlenki azotu obecne w spalinach powodują reakcję chemiczną, zmieniając kolor kartki na żółty lub brązowy, co pokazuje obecność zanieczyszczeń.

Szkolny Zespół Antysmogowy Połomia. Inicjatywa - wykonywanie raz w tygodniu zdjęć ręcznie wykonanych płuc i sprawdzanie jak na przełomie tygodni zmienia się ich kolor.

ŚLĄSKIE PRZYWRACAMY BŁĘKIT

Projekt zintegrowany LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

OCHRONA JAKOŚCI POWIETRZA

- ✓ System ekodoradczy
- ✓ Zrównoważone budownictwo
- ✓ Tereny zielone
- ✓ Miejskie systemy transportowe
- ✓ Edukacja i informacja

Odwiedź naszą stronę

przywracamyblekit.slaskie.pl

Dołącz do nas:

Projekt zintegrowany LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY